

Písemná práce z předmětu Filosofie pro environmentalisty

Jméno a příjmení:

1. Filosofie

- A) dospívá na rozdíl od vědy k jistým a nezpochybnitelným pravdám
- B) je v otázce kritického zkoumání vlastních předpokladů protikladná mýtu
- C) je předstupněm náboženské víry
- D) je nejdůležitější vědeckou disciplínou

2. Věda

- A) chápe jako hodnotu sebe-kritičnost a možnost kritiky jakéhokoliv svého tvrzení
- B) vylepšuje své teorie demaskováním svých vlastních omylů
- C) potřebuje ke svému provozu víru v nějaké předpoklady
- D) je stejná jako náboženství a to jak institucionálně, tak svým provozem

3. Existencialismus

- A) chápe jako zásadní hodnotu filosofie srozumitelnost
- B) vyslovuje názor, že s filozofy, kteří své dílo prezentují nesrozumitelně a jako nejasné, hluboké poselství nemá smysl polemizovat
- C) navazuje na myšlenky F. M. Dostojevského
- D) navazuje na filosofii K. R. Poppera

4. Edward Hussey ve svém díle Presokratikové

- A) připisuje myšlenku působení božského řádu ve světě již Mílétským filosofům
- B) mimo jiné tvrdí, že Anaximandros popisoval vznik světa příměrem biologickým (embrionální vznik) i mechanickým (vír – díké)
- C) dává do souvislosti vznik řeckého městského státu s tržištěm se vznikem intelektuální atmosféry, která přispěla ke vzniku filosofie
- D) chápe vznik filosofie jako hledání jednotného a vnitřně konzistentního výkladu světa

5. Sofisté

- A) navazují na filosofii presokratiků a snaží se stejným způsobem řešit stejné otázky
- B) znamenají radikální zlom v antické filosofii a řeší jiné otázky než presokratikové
- C) obrací svoji pozornost z otázek metafyzických k otázkám teorie poznání a otázkám týkajícím se situace člověka
- D) patří do období helénismu

6. Pojem arché

- A) zajímá především presokratické myslitele a je lhostejný sofistům
- B) zajímá presokratické myslitele i sofisty
- C) znamená "počátek", "podstatu", "původ"
- D) znamená "začátek" (v čase), "příčinu" "úvod"

7. Renaissance byla dobou

- A) ve které úzká skupina intelektuálů získala politickou svobodu, avšak za cenu značného morálního úpadku
- B) ve které po relativně krátkém hospodářském rozkvětu následoval dlouhý ekonomický úpadek
- C) ve které vystoupil René Descartes
- D) ve které Niccolo Machiavelli rázně proměnil názory na politickou filosofii

8. Platón

- A) obhajoval myšlenku vlády intelektuálních a morálních elit (tzn. různorodost síly hlasu při správě obce podle kvalit člověka)
- B) ve svém díle Obrana Sókrata zastával názor, že filosof je vlastníkem jediných smysluplných pravd
- C) ve svém díle Obrana Sókrata zastával názor, že filosofie učí intelektuální skromnosti určením mezí našeho poznání
- D) ve svém díle Obrana Sókrata zastával názor, že zákony obce lze porušit pokud s nimi nesouhlasíme

9. Platón

- A) považuje Bohy za nadřazené Idejím
- B) považuje Bohy za podřazené Idejím
- C) ve svém díle Obrana Sókrata interpretuje vcelku věrně svého učitele Sókrata
- D) byl vášnivým demokratem

10. Platón

- A) byl velkým obhájcem krásy (kterou chápal jinak než my dnes), ale nepřítelem umění
- B) chápe Ideu Krásy jako jednu ze tří nejdůležitějších Idejí
- C) převzal všechny důležité myšlenky sofistů
- D) chápal hodnotu tohoto „materiálního“ světa jako mimořádně malou

11. Helénismus

- A) znamená mimo jiné významné rozšíření antické kultury mimo hranice vlastního Řecka
- B) je epocha, ve které se objevil filosofický směr stoa (stoicismus)
- C) je období, ve kterém žil také Ježíš Kristus
- D) znamená u významného počtu autorů příklon k etice

12. I. Kant

- A) vystupuje s konceptem antinomie lidské svobody
- B) vystupuje s konceptem noumenálního světa
- C) používá jako metodickou zásadu empirické zkoumání historie
- D) patří k epoše renesance

13. N. Machiavelli

- A) se ve svém díle Vladař často snaží dokázat platnost svých tvrzení na příkladech z historie
- B) ve svém díle Vladař často moralizuje a odkazuje potencionální vladaře na promyšlení etických otázek svých činů
- C) doporučuje vládci opírat se o lid a to z důvodu svého demokratického cítění
- D) doporučuje vládci opírat se o lid a to z pragmatických důvodů (snáze si tak udrží moc)

14. I. Kant

- A) patří do novověké ostrovní filosofie
- B) rozděluje svět na svět o sobě a pro sebe
- C) je přesvědčen, že svět o sobě nemůžeme poznat
- D) zakládá tzv. formální etiku zavedením tzv. bezobsažných etických norem

15. N. Machiavelli

- A) patří do období vrcholného středověku do oblasti severní Itálie
- B) byl literárně méně hodnotným autorem než Dante
- C) napsal knihu Vladař
- D) radikálně proměnil náš pohled na politickou filosofii

16. Rozdíl ranně antického textu (např. Homér) od textu Starého zákona spočívá

- A) ve skutečnosti, že text ranně antický je daleko realističtější
- B) ve skutečnosti, že text ranně antický je sekvenčně řazen
- C) ve skutečnosti, že ranně antický text je daleko méně aristokratický
- D) ve skutečnosti, že ranně antický text je více emocionální

17. Spor o poznání “z autorit” a poznání “vlastní”

- A) proběhl ve středověké křesťanské filosofii
- B) proběhl mezi Abélardem a sv. Bernardem z Clairvaux
- C) vyústil ve vítězství poznání “vlastního”
- D) navazoval na Sókratovo učení o Idejích

18. Spor mezi nominalismem a realismem

- A) znamená spor o prvenství z hlediska bytí mezi jednotlivostmi (černá sedačka, černé sako) a pojmy (černost o sobě)
- B) byl reprezentován jmény na straně nominalismu Roscellinus a na straně realismu Vilémem z Champeaux
- C) se týká středověké křesťanské filosofie
- D) zasahuje ještě i renesanci

19. Rozdíl mezi ranně křesťanskou filosofií východní a západní spočívá

- A) zejména v důrazu na racionalitu, který je silnější u východních autorů
- B) také v tom, že východním autorem byl Origenés a Cléméns Alexandrijský, zatímco západním Tertullianus a sv. Augustín
- C) v důrazu na matematické poznání, který je silnější u východních autorů
- D) ve skutečnosti, že západní daleko častěji chápali víru jako protiklad rozumu a filosofie

20. Descartes

- A) je zastáncem myšlenky nutnosti každé naše poznání postavit na empirickém základě
- B) je zastáncem myšlenky, že zřejmost, zřejmá nevyvratitelnost je kritériem pravdivosti
- C) odmítá naprostou většinu středověké filosofie a chce novou filosofickou disciplínu postavit na naprosto novém základě
- D) navazuje přímo na myšlenky Tháleta z Milet
- E) považuje za nezpochybnitelné, že pokud někdo či něco pochybuje, musí to existovat

21. Descartes

- A) navazuje na zásadní objevy D. Huma
- B) je zastáncem myšlenky, že víra v Boha je kritériem pravdivosti
- C) odmítá naprostou většinu středověké filosofie a chce novou filosofickou disciplínu postavit na naprosto novém základě
- D) polemizuje s představou hledání pravdy u autorit

**22. Co kritizuje E. Auerbach na pozdně antických autorech? Dokumentujte konkrétními příklady.
(8 bodů)**

**23. Lze u I. Kanta hovořit o svobodě člověka? Zdůvodněte.
(8 bodů)**

24. Predikátová logika

Zapište jazykem predikátové logiky větu: Všichni studenti, kteří se dobře učí, mají dobré známky. Kde vlastnost dobře se učit zapišeme predikátem U, vlastnost mít dobré známky predikátem D a jako proměnou využijeme x. Proved'te negaci takto zapsaného výroku a tuto také zapište.

(6 bodů)